

Ursula Gårdendahl

Tekniska nämnden

ursula.gardendahl@lund.se

Uppdatering av ansökan om bidrag för avhjälpande av föroreningsskador efter f.d. kemptvätt på fastigheten Dammen 3, Dalby

Dnr TN 2020/0460

Sammanfattning

Verksamheten som bedrevs på fastigheten Dammen 3 i Dalby har orsakat förorening i mark och grundvatten främst i form av perkloreten (PCE), av dess nedbrytningsprodukter, samt av petroleumprodukter. Flera källområden har identifierats inom fastigheten och en föroreningssplym har bildats i grundvattnet mot sydväst. Kommunstyrelsen har genom tidigare fattade beslut åtagit sig huvudmannaskap för utredning och efterbehandling av föroreningarna på fastigheten Dammen 3, under förutsättning att statliga bidrag beviljas. Ansökan om bidrag avser cirka 22,2 miljoner kronor för vidtagande av avhjälpandeåtgärder. Nio år har förflutit sedan huvudstudien avslutades vilket medför att den ursprungliga ansökan, inklusive huvudstudien och riskbedömningen, behöver uppdateras. Sakkunnig konsult måste anlitas för uppdraget, kostnaden för framtagande av erforderligt uppgifter beräknas uppgå till cirka 500 000 kronor.

Beslutsunderlag

Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse den 27 april 2020.
Kommunstyrelsens beslut den 4 december 2013, § 380.
Tekniska nämndens beslut den 16 oktober 2013, § 215.
Huvudstudie, f.d. kemptvätt, Dammen 3, Dalby, 2011-02-14 inkl. bilagor.
Kommunstyrelsens beslut den 16 augusti 2007, § 210.

Barnets bästa

Avhjälpande av föroreningsskadorna på fastigheten ifråga är av värde för barn och unga, vilka generellt sett utgör en grupp som är mer känslig för föroreningar.

2020-04-27

Ekonomiska konsekvenser

Kommunen ansöker i egenskap av huvudman om bidrag med 22,2 miljoner kronor för avhjälpande av föroreningsskador på fastigheten Dammen 3 i Dalby. Summan är en uppskattning och kan eventuellt revideras efter åtgärdsförberedande uppgifter och uppdatering av ansökan. Genom att fullborda ansökan kommer kommunen kunna frigöra statliga medel som möjliggör en sanering av kommunens mest förorenade mark. I syfte att fullfölja ansökan är det nödvändigt att aktualisera underlaget. Eftersom tillräcklig kompetens saknas inom kommunen behöver sakkunnig konsult anlitas för uppdraget, kostnaden för framtagande av erforderliga uppgifter beräknas uppgå till cirka 500 000 kronor.

Miljömässiga konsekvenser

De överordnade nationella målen såsom Giftfri miljö och Grundvatten av god kvalitet är drivande för arbetet med förorenade områden på nationell nivå. I landet finns cirka 1 300 objekt som är allvarligt förorenade, riskklass 1, där riskerna för människors hälsa och miljön bedöms som potentiellt mycket stora. Fastigheten Dammen 3 i Dalby är ett av dessa objekt och det enda i kommunen som placerats i riskklass 1. Grundprinciperna enligt ansökan består i att åtgärda källområden och meddela restriktioner i närområdet. Det bedöms finnas goda förutsättningar för ett avhjälpande, även om förbättringarna kommer att ske successivt.

Vidtas avhjälpandeåtgärder finns goda förutsättningar att också föroreningarna i närområdet klingar av vilket ger en positiv inverkan på människors hälsa och miljön. Översiktsplanen ÖP 2018 lägger vikt på att utveckla samhället även i övriga tätorter än Lund, exempelvis stora delar av södra Dalby. En sanering av fastigheten Dammen 3 utgör därmed en del i samhällsutvecklingen genom att förbättra mark- och grundvattenförhållanden nedströms föroreningen.

Coronapåverkan

Detta förslag till beslut bedöms inte påverkas av smittspridningen av Covid-19.

Ärendet

Bakgrund

På fastigheten Dammen 3 bedrevs från 1948 till slutet av 1980-talet verksamhet med färgning och kemtvätt. Tvätten brann ner 1988 och revs efter detta. Fastigheten har inte bebyggts efter branden. Fastigheten ägs av ett aktiebolag. Fastighetsägaren har inget ansvar enligt 10 kap. miljöbalken att åtgärda föroreningsskadan. Det finns inte heller någon annan som enligt gällande lagstiftning är ansvarig för de nödvändiga avhjälpandeåtgärderna. Eftersom ansvarig för

2020-04-27

föroreningsskadan saknas, kommer den sannolikt endast att åtgärdas såvida kommunen fullföljer ansökan om statligt bidrag.

Verksamheten som bedrevs har orsakat förorening i mark och grundvatten bestående främst av perkloreten (PCE), av dess nedbrytningsprodukter samt av petroleumprodukter. Flera källområden har identifierats inom fastigheten och en föroreningsplym har bildats i grundvattnet mot sydväst.

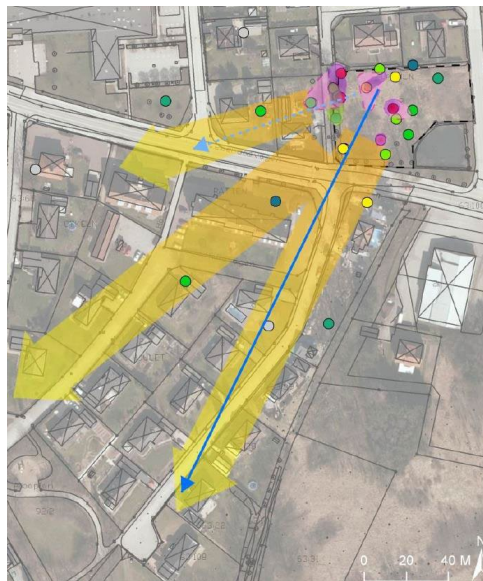

Bild 1. Identifierade källområden (markerat med svagt rosa färg) och plymutbredning (gul/orange pilar).

Kortfattat följer av huvudstudien att föroreningsskadorna påverkar både miljön och människors hälsa. Marklevande organismer påverkas negativt av förekomsten av klorerade kolväten, alifatiska kolväten och aromatiska kolväten. Det har konstaterats att förorening förekommer i vattnet i enskilda brunnar samt i inomhusluft i källare på några av de kringliggande fastigheterna. Omständigheterna kan medföra kroniska hälsoeffekter bland annat om källarna skulle användas som permanent bostad. Vidare bör inte markarbeten utföras i närområdet eftersom spridningen kan påverkas. Huvudstudien visade även att såvida bostäder byggs inom fastigheten Dammen 3 finns det en potentiell risk för kroniska hälsoeffekter och oacceptabelt förhöjd cancerrisk via inandning av förorenad inomhusluft. Härutöver kan det inte uteslutas att föroreningar i yttlig jord kan medföra negativa hälsoeffekter om växter som odlas i förorenade jordlager intas. Utöver ovanstående risker kan det inte uteslutas att föroreningen sprids.

Utförda undersökningar indikerar att nedbrytning av föroreningen sker i vissa områden. Dock har det bedömts att förhållandena för nedbrytning inte är optimala, vilket innebär att inom vissa delar av det förorenade området kommer föroreningarna inte brytas ner.

2020-04-27

Kommunstyrelsen beslutade år 2007 och 2013 att kommunen tar på sig ett huvudmannaskap för utredning och efterbehandling av föroreningarna på fastigheten Dammen 3, under förutsättning att statliga bidrag beviljas. Kommunen har genom mark- och exploateringsavdelningens försorg sedan dess kompletterat ansökan och vidtagit administrativa åtgärder, samt avvaktar Naturvårdsverkets vidare åtgärder.

Uppdatering av ansökan

Under januari 2020 uttryckte Naturvårdsverket att kommunen bör slutföra sin ursprungliga bidragsansökan. Detta bland annat med beaktande av att Naturvårdsverkets bemyndiganderam har ändrats från 400 000 miljoner kronor till 1,5 miljarder kronor.

Sedan huvudstudien avslutades år 2011 har ingen uppföljning skett beträffande föroreningssituationen. Förhållandet medför att den ursprungliga ansökan, inklusive huvudstudien och riskbedömningen, måste uppdateras. Efter framtagna utvärdering kan en bedömning ske om det även föreligger ett behov av vissa kompletterande undersökningar i fält.

Efter rådgivning från Länsstyrelsen Skåne bedömer tekniska förvaltningen att kostnaden för arbetet med erforderlig komplettering uppgår till ungefär 500 000 kr. Förvaltningen innehar inte nödvändig kompetens för utförandet av uppdateringen och komplettering av ansökan, men kan åta sig att administrera upphandling av sakkunnig konsult. Förvaltningen kan också tillförsäkra god kontakt mellan kommunen, konsulten och övriga myndigheter genom att underlätta samarbetet och tillse att ansökningsprocessen fullföljs.

Förvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslår besluta

att föreslå kommunstyrelsen att i enlighet med tidigare beslut om kommunens huvudmannaskap, bevilja tekniska nämnden finansiering om 500 000 kronor ur kommunstyrelsens reserverade medel till förfogande, för fullföljandet av ansökan om bidrag för avhjälpan av föroreningsskador på fastigheten Dammen 3, Dalby.

Mikael Fritzon
Teknisk direktör

Anita Wallin
Exploateringschef

Beslut expedieras till:

Akten
Kommunstyrelsen